

nodigt U graag uit op de openbare verdediging van het proefschrift van

Liesbet De Backer

ter behaling van de graad van Doctor in de Interdisciplinaire Studies

Titel van het proefschrift:

Sociale netwerkvorming en toegang tot sociale steun van niet-begeleide vluchtelingen in hun transitie naar volwassenheid

Promotors:

Prof. dr. Bas van Heur (VUB)

Prof. dr. Ilse Derluyn (UGent)

De verdediging heeft plaats op

**Dinsdag 5 september 2023 om 15u in aula
D.2.01**

Samenstelling van de jury

Prof. dr. Lena Imeraj (VUB, voorzitter)

Prof. dr. Gily Coene (VUB, secretaris)

Prof. dr. Gerrit Loots (VUB)

Prof. dr. Elaine Chaise (University College London)

Dr. Floor Verhaeghe (UGent)

Curriculum vitae

Liesbet is doctoraal onderzoeker verbonden aan Cosmopolis, Centre for Urban Research, dat deel uitmaakt van het Departement Geografie.

Ze heeft een multidisciplinaire achtergrond in Orthopedagogie, Kunstwetenschappen en Archeologie. Voordat ze Cosmopolis vervoegde, was ze verschillende jaren werkzaam in een socio-culturele organisatie in Brussel.

Abstract van het doctoraatsonderzoek

Sociale netwerken - en de sociale steun erin vervat – hebben een belangrijke invloed op de participatie van nieuwkomers in de ontvangende samenleving. Sociale steun blijkt ook een positieve impact te hebben op hun mentale gezondheid. Hoewel de formele en informele sociale netwerken van niet-begeleide minderjarige vluchtelingen na hervestiging reeds uitgebreid werden onderzocht, wordt hun transitie naar volwassenheid niet expliciet behandeld (en dit ondanks het feit dat een dergelijke transitie ingrijpende uitdagingen met zich meebrengt). Verder is onderzoek naar netwerken van organisaties die met nieuwkomers werken schaars. Deze thesis bestudeert hoe zowel de informele als formele netwerken van niet-begeleide vluchtelingen en hun toegang tot sociale ondersteuning evolueren doorheen hun transitie naar volwassenheid; en wat de belangrijkste factoren zijn die de samenwerking belemmeren binnen het netwerk van organisaties die instaan voor de opvang en begeleiding van de doelgroep in België. Om deze vragen te beantwoorden, werden twee studies ontwikkeld. Studie één richt zich - via een kwalitatieve, longitudinale, actieonderzoeksbenadering - op de evoluties in de informele en formele ondersteuningsstructuren van een panel van vijftien niet-begeleide vluchtelingen doorheen hun transitie naar volwassenheid. Studie twee onderzoekt - door middel van diepte-interviews met 17 vertegenwoordigers van organisaties betrokken bij de opvang en begeleiding van niet-begeleide vluchtelingen voor en rond transitie naar volwassenheid - de samenwerkingspatronen binnen dit netwerk. In mijn analyse maak ik gebruik van het caringscapes/carescapes-raamwerk en identificeer ik de temporele en ruimtelijke dynamieken, en de resource- en dienstverleningscontext die een invloed uitoefenen op de beschikbare sociale steun van de participanten. Studie één toont aan dat de hoge mobiliteit in de opvang-, zorg- en woontrajecten van de participanten, maar ook hun moeilijkheden bij het vinden van toegang tot bepaalde vrijetijdsactiviteiten, scholen en werk hun informele netwerkvorming belemmeren. Studie één toont bovendien aan dat hun toegang tot formele ondersteuning wordt belemmerd (vooral in de Brusselse context) en legt hierbij verschillende oorzaken bloot (beperkingen in de cultuursensitiviteit en personalisering van de aangeboden zorg, financiële- en taalbarrières en lage toegankelijkheid van de Brusselse openbare diensten). Studie twee toont aan dat samenwerkingen in het netwerk van organisaties baat zouden hebben bij verbeterde informatie-uitwisseling, doorverwijzing van cliënten en coördinatie van casussen. Het identificeert tekortkomingen in vijf verschillende maar onderling gerelateerde domeinen die interprofessionele samenwerking faciliteren: tijdige en adequate diagnoses, kennis van alle dienstverleners, voldoende capaciteit, informele vertrouwensrelaties tussen professionals en culturele competentie van professionals. In dit proefschrift combineer ik deze inzichten tot advies voor zowel beleid als praktijk. Concrete aanbevelingen, bijvoorbeeld met betrekking tot het mobiliseren van de informele ondersteuningsstructuren van jonge vluchtelingen, het verbeteren van hun toegang tot de (Brusselse) woningmarkt en het versterken van de culturele competentie van formele actoren die werken met niet-begeleide jonge vluchtelingen, worden naar voren geschoven, en dit met het oog op het verbeteren van de sociaaleconomische participatie van deze jongeren in de Belgische samenleving.